

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2015

1. Tehtävät, henkilöstö ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana tulosalueenaan.

1.2 Henkilöstö ja vastuut

Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöiden tehtävänimikkeet ja erityisvastuualueet.

Nimike	Nimi	Erityisvastuualueet
Tarkastusjohtaja	Pentti Asumus	Tarkastustoiminnan johtaminen ja koordinointi.
Tarkastusassistentti	Kati Sohlberg	Avustaminen tarkastuksissa ja konsultoinnissa. Käteiskassojen tarkastukset ja toimistotehtävät.
Sisäinen tarkastaja	Antti Taavila	Toimivaltaan, päätöksentekoon, asianhallintaan, yleishallintoon ja henkilöstöhallintoon liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Marika Senishch	Hankintoihin, omaisuuden hallinnointiin, sopimuksiin, vakuutuksiin sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Tiitta Lindström	Suunnittelu- ja seurantajärjestelmiin, laskentatoimeen, kirjanpitoon, arvonlisäverotukseen sekä avustuksiin liittyvät asiat.
ICT-tarkastaja	Jouni Väänänen	Tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät asiat sekä atk-avusteiset tarkastukset.

1.3 Tarkastusten suorittaminen

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati vuosisuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2015. Suunnitelma yhteen sovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset tehtiin noin vuoden sisällä tarkastusten valmistumisesta. Osa aikaisemmin tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

Lisäksi sisäinen tarkastus teki käteiskassoihin kohdistuvia kassantarkastuksia.

1.4. Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettavana mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle, asianomaiselle toimialajohtajalle ja tulosaluejohtajalle sekä toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Tarkastusraportit on toimitettu myös lautakuntien ja johtokuntien puheenjohtajille silloin, kun tarkastus on merkittävästi kosketanut ao. toimielimen toimialaa. Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu tarkastetulle yhtiölle sekä omistajavalvontaa varten yleisjaostolle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 28 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 19 kpl ja jälkitarkastuksia 9 kpl. Kassantarkastuksia tehtiin 65 kpl. Tarkastukset kohdistuivat seuraavasti:

Toimiala	Lkm	Toimiala	Lkm
Useita toimialoja koskevat	7	Kaupunginjohtajan toimiala	0
Sosiaali- ja terveystoimi	0	Yhtiöt	5
Sivistystoimi	4		
Konserni- ja asukaspalvelut	5		
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	7	Kassantarkastukset	65

Lisäksi Vantti Oy:lle toteutettiin yhtiön tilaamana kaksi tarkastusta.

Varsinaiset tarkastukset

1. Timmi -tietojärjestelmän tarkastus
 2. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yleislaskutus
 3. Rakennusvalvonnan tulosalueen hallinnon tarkastus
 4. KL-kuntahankintojen kilpailuttamat hankinnat
 5. Talouspalvelukeskuksen hoitamat tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät
 6. Tilakeskuksen kahden puitesopimuksen tarkastus
 7. Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n tarkastus
 8. Maankäyttösopimukset
 9. Vantaan Energia Oy:n riskienhallintaan liittyvä tarkastus
 10. VAV Asunnot Oy:n tietohallinto ja tietojärjestelmät
 11. Merkittävää yhteiskunnallista työtätekeville järjestöille myönnetty avustukset vuonna 2014
 12. Projektihallintajärjestelmä
 13. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti
 14. Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattaminen
 15. Mesikukantien, Lehtitien, Kukantien ja Apilatien rakennusurakka
 16. VTK Kiinteistöt Oy:n tarkastus
 17. Pysäköinninvalvonnan Helga –tietojärjestelmä
 18. Jäsenmaksut ja tekijänoikeuskorvaukset
 19. Kukkukallion puiston rakennusurakka
-

Jälkitarkastukset

1. Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan palvelussuhteiden täyttäminen
2. Pienten ostotilausten ja keskusvarastotilausten valvonta
3. Rautakauppatuotteiden ostaminen
4. Riskiarviot
5. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimukset
6. Koulujen AV-laitteiden tilaaminen ja hallinnointi
7. IMS-prosessinkuvausjärjestelmä
8. Harmaan talouden torjuntatoimet
9. Sivistystoimen sopimusten hallinnointi

Kassantarkastukset

1. Kassantarkastuksia yhteispalvelupisteisiin tehtiin 22 kpl
2. Kassantarkastuksia muualle tehtiin 43 kpl

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat tarkastukset

Projektihallintajärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Järjestelmä on keskeinen työkalu kaupungin projektisalkkukokonaisuuden johtamiseen ja myös yksittäisten projektien hallinnointiin. Järjestelmä on otettu käyttöön kaikilla toimialoilla, mutta käytön laajuus on vaihtelevaa. Lisäksi järjestelmään on tallennettu projektien tietoja hyvin eritasoisesti. Kaikkien toimialojen johtoryhmät eivät ole säännöllisesti käsitelleet projektiansa kokonaisuutena.

Havaintojen mukaan käytettävyydessä on ongelmakohtia. Järjestelmä on käyttäjän kannalta osin sekava. Lisäksi järjestelmässä käytettävät termit eivät täysin vastaa kaupungin termistöä, mikä voi aiheuttaa sekaannuksia.

Järjestelmän käyttäjähallintaprosessi on havaintojen mukaan asianmukainen ja toimiva siltä osin kuin kaupungin pääkäyttäjät voivat siihen vaikuttaa. Järjestelmän koulutus, ohjeistus ja käyttäjätuuki on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi voidaan todeta, että järjestelmän tekninen luotettavuus on ollut hyvä, eikä toimintaa oleellisesti haittaavia käyttökatkoja ole esiintynyt.

Jäsenmaksuja ja tekijänoikeuskorvauksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin maksamat jäsenmaksut ovat asianmukaisia, tekijänoikeussopimuksia noudatetaan ja sopimukset on laadittu kaupungin edun mukaisesti sekä, että laskujen käsittelyprosessit ovat kunnossa.

Jäsenmaksuja ja tekijänoikeuskorvauksia maksettiin vuonna 2015 yhteensä 972 000 €. Kaupungin jäsenyyksistä eri yhdistyksissä päättää kaupunginhallitus johtosääntönsä mukaan. Viime vuonna maksetuista noin 90 jäsenmaksusta löytyi kaupunginhallituksen päätös vain 25 yhdistyksen jäsenyydestä. Lisäksi kaupunki oli maksanut 10 henkilön ns. henkilöjäsenmaksun kaupungin jäsenmaksujen tililtä. Ainoastaan yhdessä laskussa asiaa oli perusteltu henkilön työtehtävillä.

Vantaan kaupunki maksaa tekijänoikeuskorvauksia Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry:lle, Kopiosto ry:lle sekä säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:lle. Kuntien puolesta sopimukset näiden yhdistysten kanssa neuvottelee Kuntaliitto. Sopimusmenettelyt kuntien, Kuntaliiton ja tekijänoikeusjärjestöjen välillä eivät olleet yhdenmukaiset.

Sopimukset ovat kuitenkin olemassa joko kuntien ja tekijänoikeusjärjestöjen tai Kuntaliiton ja tekijänoikeusjärjestöjen välillä. Jäsenmaksujen ja tekijänoikeuskorvausten laskujen käsittely- ja hyväksymisprosessit olivat kunnossa.

Useampaa toimialaa koskevia jälkitarkastuksia olivat Pienten ostotilausten ja keskusvarastotilausten valvonta, Rautakauppatuotteiden ostaminen, Riskiarviot, IMS -prosessinkuvausjärjestelmä ja Harmaan talouden torjuntatoimet. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Sivistystoimi

Timmi – tietojärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että järjestelmä toimii asianmukaisesti ja tietoturva on kunnossa. Tarkastuksessa pääpaino oli järjestelmän käyttö koulu-
jen, oppilaitosten ja päiväkotien tilojen vapaa-ajan käytön hallinnoinnissa.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että järjestelmän perustoiminnallisuudet, tilava-
raukset ja laskutus, toimivat tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi järjestelmän käyttäjähallinta on järjes-
tetty kokonaisuutena katsoen asianmukaisesti ja käytettävyyden voidaan arvioida olevan hyvällä
tasolla. Järjestelmän käyttäjillä, sekä kuntalaisilla että kaupungin omalla henkilöstöllä, on käytössä
tarkoituksenmukaiset ja kattavat ohjeet.

Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattamista koskevan tarkastuksen ta-
voitteena oli varmistaa, että palveluhankintasopimuksia noudatetaan, sopimukset on laadittu
kaupungin edun mukaisesti ja, että matkojen tilaus- ja laskujen käsittelyprosessit ovat kunnossa.

Oppilas- ja päivähoitokuljetuksista on voimassa neljä eri sopimusta: oppilaskuljetukset, alle kou-
luikäisten erityispäivähoidon kuljetukset, vammaisopetuksen oppilaskuljetukset sekä uimahallikul-
jetukset. Sopimukset oli kilpailutettu asianmukaisesti ja vammaisopetuksen oppilaskuljetusten
suorahankinta oli perusteltu. Sopimukset oli allekirjoitettu asianmukaisesti. Hankintasopimukset
vastaavat sisällöltään kaupungin hankintaohjeiden sopimusten sisällölle asettamia vaatimuksia.

Sopimusten hallinta ei toiminut kaikilta osin asianmukaisesti. Sopimukset tulee ohjeiden mukaan
tallentaa Astaan, mutta Astasta löytyi vain kaksi sopimusta neljästä.

Kuljetusten tilaaminen ja muutosten tekeminen kuljetuksiin lukukausien aikana on pääsääntöisesti
toiminut hyvin kahden toimijan osalta. Yhden toimijan kanssa on ollut jonkin verran ongelmia.
Kuljetukset oli laskutettu pääsääntöisesti oikein.

Sivistystoimen toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat koulujen AV-laitteiden tilaaminen ja hal-
linnointi sekä Sivistystoimen sopimusten hallinnointi. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta,
että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdo-
tetulla tavalla.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

KL-kuntahankintojen kilpailuttamia hankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että KL-Kuntahankintojen kilpailuttamilta toimittajilta tehtävät tilaukset on tehty hankintasopimusten rajoissa ja ne ovat sopimusten mukaisia. Lisäksi arvioitiin sitä, millä periaatteilla liittyminen KL-Kuntahankintojen kilpailuttamiin sopimuksiin on tehty.

KL-Kuntahankinnat on luokitellut osan puitesopimusmateriaalista salassa pidettäväksi. Luokittelu tarkoittaa sitä, ettei tietoja luovuteta edes puitesopimukseen liittyneille kunnille. Näin ollen hankintakeskuksessa ja tietohallinnossa sekä sopimusta soveltavilla ja tilauksia tekevillä henkilöillä ei aina ole käytettävissään kaikkea puitesopimusmateriaalia.

Liittymisprosessia KL-Kuntahankintojen puitesopimukseen ja sopimuskauden vastuita ei ole kuvattu lainkaan hankintakeskuksen laatimassa hankintaprosessin kuvauksessa. Perustelut (päättöksissä) KL-Kuntahankintojen puitesopimukseen liittymisestä eivät täytä hyvän hallinnon vaatimuksia.

Hankintakeskus luottaa KL-Kuntahankintojen suorittavan säännönmukaisesti puitesopimusten seurantaan ja valvontaan. Osapuolten kesken ei ole käyty keskustelua valvonnan konkreettisesta sisällöstä ja toimivuudesta. Riskinä on, että valvontaa ja seurantaan ei tosiasiassa suoriteta kukaan.

Kolmen puitesopimuksen tarkastuksen perusteella voidaan todeta seuraavaa. Polttoainehankinnat tehdään lähes yksinomaan puitejärjestelyssä 3. sijoittuneelta toimittajalta. Puitejärjestelyssä hankinnat tulee hankintalain mukaisesti tehdä ensisijaisesti 1. sijoittuneelta toimittajalta. Koulut ovat tilanneet tabletti-tietokoneiden latausvaunuja ja –laukkuja hinnalla, jota ei ole voitu varmistaa puitesopimuksen mukaiseksi. KL-Kuntahankinnat on määritellyt salaiseksi toimittajan hintaliitteen, josta asia voitaisiin varmistaa. Tilannetta, jossa tuotteiden hinnoitteluperustetta ei avata kokonaisuudessaan puitesopimukseen liittyneille kunnille, voidaan pitää kestävämmänä.

Talousspalvelukeskuksen hoitamien tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtäviä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että talousspalvelukeskukseen keskitettyjen tytäryhtiöiden taloushallinnon eri osa-alueiden toimintaprosessit ovat kunnossa.

Taloushallinnon palveluista on laadittu kirjalliset palvelusopimukset talousspalvelukeskuksen sekä tytäryhtiöiden välillä. Sopimukseen on kirjattu kaikki ne kohdat, jotka kaupungin yleiset hankintaohjeet edellyttävät. Taloushallinnon eri osa-alueiden toimintatavoissa oli eroja tytäryhtiöstä riippuen. Toimintatapojen erot ovat perusteltuja suurten tytäryhtiöiden kohdalla, mutta erityisesti pienten

tytäryhtiöiden osalta on tarkoituksenmukaista, että taloushallinnon palvelut tuotetaan mahdollisimman yhdenmukaisella konseptilla.

Tytäryhtiöiden palkanlaskenta hoidettiin Excelillä. Erityisesti Helsingin seudun asioimistulkikeskuksen osalta, jossa on noin 300 palkansaaajaa kuukausittain, kuten myös muiden tytäryhtiöidenkin osalta, on Excelillä tapahtuva palkanlaskenta virhealtista ja vaatii useita tarkistuksia palkanlaskentaprosessin eri vaiheissa.

Ostolaskujen hyväksyminen toimii asianmukaisesti sähköisessä hyväksymisjärjestelmässä. Paperilaskujen hyväksymisen osalta oli toisinaan puutteena se, että laskut hyväksyttiin vasta maksamisen jälkeen.

Myyntilaskutustiedot ilmoitettiin talouspalvelukeskukseen pääasiassa sähköpostilla tai Excel -myyntitilauksella, joka toimitetaan myös sähköpostin liitteenä. Sähköposteja tai Excel -myyntitilauksia ei hyväksytä missään vaiheessa eikä niiden lähettämisestä tule minkäänlaista kuitausviestiä lähettäjälle, joten sisäinen valvonta ei ole riittävää tältä osin.

Merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeville järjestöille vuonna 2014 myönnettyjä avustuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että avustusten myöntämisestä annettuja ohjeita on noudatettu.

Viisi yhdistystä tarkastetuista kahdeksasta oli jättänyt tilityksen myöhässä. Kaikki yhdistykset olivat toimittaneet tilityksen mukana kopion tilinpäätöksestään, mutta kahdelta yhdistykseltä puuttui toimintakertomus. Tilityksessä tuli olla yhdistyksen nimenkirjoittajan lisäksi myös tilin- tai toiminnan tarkastajien allekirjoitukset, mutta nämä puuttuivat puolesta tilityksistä. Muilta osin tilitykset olivat asianmukaisia.

Tarkastuksessa päätettiin pyytää yhden yhdistyksen, Korson Setlementtinuoret ry, kirjanpito vuodelta 2014 tarkastettavaksi. Sisäinen tarkastuksen suositusten mukaisesti yleisjaosto ei hyväksynyt yhdistyksen tilitystä vuodelta 2014. Suosituksena oli, että tilityksen hyväksymisestä on tarkoituksenmukaista tehdä päätöksiä vasta sitten, kun yhdistykseltä on saatu riittävät selvitykset siitä, miten tarkastusraportin liitteessä esitetyt toimenpidesuositukset ovat toteutuneet.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan palvelussuhteiden täyttäminen sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimin-

taa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla. Pelastuslaitoksen sopimusten hallinnoinnissa oli edelleen kehitettävää.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yleislaskutusta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että yleislaskutusmenetelmällä suoritettava tulojen laskutus, perintä ja sisäinen valvonta on hoidettu asianmukaisesti.

Yleislaskutuksella tarkoitetaan laskutusta, joka hoidetaan puolimanuaalisella Excel -laskutusmenetelmällä. Vuonna 2014 toimialalla oli näitä laskuja kaikkiaan 7894 kpl arvoltaan 50 641 609 €. Summasta lähes puolet oli maa-alueiden myyntejä. Rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontamaksuja laskutettiin yleislaskutuksella niinkin paljon kuin noin 2000 kpl arvoltaan 4,2 M€ viime vuonna. Yleislaskutuksen piirissä olevan laskutuksen määrää voidaan pitää varsin suurena ja ainakin rakennusvalvonnan laskutus olisi syytä saada hallitumman laskutusprosessin piiriin.

Tarkastushavaintojen mukaan Matossa oli laskuttajatunnus järjestelmästä saadun listan mukaan kaikkiaan noin 100 hengellä. Toimialan yhteensä noin 640 henkilöstä hoitaa siten laskutusta ainakin satunnaisesti noin 16 % henkilöistä. Laskutusta hoitavien henkilöiden lukumäärää voidaan pitää resurssien järkevän käytön näkökulmasta liian suurena.

Yleislaskutuksen laskuja ei hyväksytä missään vaiheessa. Myöskään täsmäytyskäytäntö sen varmistamiseksi, että laskutettavat asiat oli todella laskutettu, ei ollut sisäisen valvonnan näkökulmasta kaikilta osin kunnossa.

Rakennusvalvonnan tulosalueen hallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että tulosalueen hallintoa on hoidettu asianmukaisesti sekä säädösten ja ohjeiden mukaisesti.

Rakennusvalvonnan tulosalueella on viime vuosina lisätty merkittävästi sähköistä asiointia ja sähköisen asioinnin kehittäminen jatkuu edelleen. Toimenpiteet toteuttavat hyvin valtuustokauden 2013-2016 strategista päämäärää nro 19 (sähköisen asioinnin ja itsepalvelun lisääminen).

Rakennusvalvonnan tulosalueella ei ole tulosityksikköjakoa, vaan tulosalue on jaettu kolmeen osastoon. Rakennusvalvontajohtaja on jakanut kaksi osastoa edelleen toimistoihin. Organisointi ei noudata kaupungin vakiintunutta käytäntöä.

Kaupungin 1.8.2014 voimaan tullutta edustusohjetta ei oltu tulosalueella noudatettu kaikilta osin. Lisäksi ulkomaille tapahtuvien matkojen osalta päätöksentekoon ja matkaraportteihin liittyvät menettely eivät olleen toimialan käytänteiden mukaisia. Lisäksi tulosalue oli kustantanut ulkomaisten vieraiden majoituksia. Yhteistyöhön liittyvän sopimuksen mukaan osapuolet huolehtivat itse omista matka- ja majoituskuluistaan.

Tarkastushavaintojen mukaan vuonna 2009 myönnettyistä rakennus- tai toimenpideluvista n.10 % on jäänyt saattamatta loppuun ennen luvan viiden vuoden voimassaoloajan päättymistä (2014). Todennäköistä on, että osaa luvan saaneista kohteista ei ole koskaan aloitettukaan, vaikka aloituslupa on myönnetty. Sisäinen tarkastuksen näkemyksen mukaan tällaisia luvan saajia tulisi säännöllisesti lähestyä rakennusvalvonnan toimesta toisin kuin nyt tapahtuu ja kehottaa luvan saajia hoitamaan lupansa kuntoon tai ainakin ilmoittamaan lupakohteen tilanteesta. Erityisesti tulisi puuttua niihin kohteisiin, joita ei ole loppukatselmoitu, mutta joissa rekistereiden mukaan asutaan, varsinkin jos tällaisia kohteita ei ole hyväksytty edes käyttöön otettavaksi.

Tilakeskuksen kahden puitesopimuksen tarkastuksen koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että sopimuksia noudatetaan ja sopimukset on laadittu kaupungin edun mukaisesti. Lisäksi pyrittiin varmistamaan, että sopimukseen liittyvät laskut oli kirjattu kirjanpitoon ohjeiden mukaan ja laskut oli hyväksytty asianmukaisesti sekä, että sisäinen valvonta on riittävää.

Ensimmäiseksi tarkastuskohteeksi valittiin ESCO-hanketta koskeva puitesopimus ja kaksi siihen liittyvää kohdekohtaista sopimusta. Kyseessä on kaupungissa käynnistetty 14 kiinteistöä kattava hanke, jonka tarkoituksena on parantaa kiinteistöjen energiatehokkuutta. Tarkastushavaintojen mukaan ESCO-hanketta koskeva puitesopimus ja siihen liittyvät kohdekohtaiset sopimukset olivat asianmukaisia. Hanke ja sopimus ovat sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan kaupungin kannalta edullisia.

Toinen tarkastettu sopimus oli tilakeskuksen vuonna 2012 kilpailuttanut korjausrakentamisen puitejärjestely. Kilpailutuksen perusteella tehtiin kaksivuotinen puitesopimus vain yhden toimittajan eli NCC Rakennus Oy:n kanssa. Sopimus on edelleen voimassa. Tarkastuksessa tuli eri yhteyksissä esiin, että korjausrakentamisen puitesopimuksia olisi syytä olla useamman kuin yhden toimittajan kanssa. Useamman toimittajan malli toisi toimintaan joustoa ja osaltaan varmistaisi resurssien riittävyyden. Lisäksi on huomioitava myös kilpailullinen näkökulma, joka ei nykyisessä puitejärjestelyssä toteudu. Puitesopimuksen mukaan tilaaja (kaupunki) määrittää yksittäisen hankkeen tavoit-

tehinnan, joka perustuu tilaajan tekemään hankesuunnitelmaan. Havaintojen mukaan tavoitehintaa ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa määritellä siten kuin puitesopimuksessa on sovittu.

Tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi sopimukseen liittyviä laskuja. Laskut oli käsitelty ja hyväksytty kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Maankäyttösopimuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin maankäyttösopimukset on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain sekä kaupungin maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Kaupungin maapoliittisen ohjelman ja tarkastettujen maankäyttösopimusten terminologia on epäyhtenäinen. Maapoliittisissa linjauksissa ei ole selkeästi yksilöity, miten yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausten laskeminen eroaa asunto- ja muiden tonttien välillä.

Arvonnousuun ja kustannusten (ulkoinen ja sisäinen kunnallistekniikka) korvauksiin liittyvät laskelmat eivät olleet maankäyttösopimusten liitteinä eivätkä siten kaupunginhallituksen saatavilla asiaa päätettäessä. Kaikkiin sopimukseen ei ole tehty Excel-muotoisia laskelmia, mikäli laskelmiin ei ole sisältynyt esimerkiksi purkukustannuksia tai maanpuhdistuskustannuksia, koska arvonnousu on saatu kaavamaisesti.

Maapoliittisessa ohjelmassa on määritelty, että maankäyttösopimuksissa kaupunki ottaa korvaukset maana silloin, kun alueen arvioidaan tukevan kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista. Tarkastetuissa maankäyttösopimuksissa noin puolessa oli sovittu maanluovuttamisista, maanvaihtoista tai maakaupoista. Sopimuksissa ei ollut eritelty, miten toimenpiteet on arvostettu eikä merkittävimmissä maankäyttösopimuksissa tarkemmin perusteltu, miksi em. toimiin oli ryhdytty ja miten tehdyt toimenpiteet tukevat kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista.

Muilta osin asiat olivat kunnossa.

Mesikukantien, Lehtitien, Kukantien ja Apilatien rakennusurakkaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että rakennushankkeessa oli noudatettu hankintalainsäädäntöä, tilaajavastuulakia sekä kaupungin ohjeistuksia ja että urakka on toteutettu kaupungin edun mukaisesti.

Havaintojen mukaan hankkeessa on noudatettu Hankintalakia, Tilaa javastuulakia sekä kaupungin ohjeistuksia mm. päätöksentekoon ja sopimusten allekirjoittamiseen liittyen.

Tarjouskilpailun perusteella Mesikukantien, Lehtitien, Kukantien ja Apilatien rakennusurakan urakkahinnaksi tuli n. 2,1 milj. euroa. Urakan alussa kuitenkin ilmeni, että alueen pohjaolosuhteet ovat huomattavasti vaikeammat kuin suunnitelmissa oli arvioitu. Tämä aiheutti urakan aikana kymmeniä muutostöitä, kun esimerkiksi vesihuoltolinjan pohjanvahvistukset jouduttiin tekemään käytännössä kahteen kertaan. Urakka tuli lopulta maksamaan n. 3,9 milj. euroa (eli lisä- ja muutostyöt nostivat urakkahintaa 86 %). On kuitenkin huomattava, että muutostöistä suurin osa meni HSY:n maksettavaksi. Lopulliseksi jako-osuudeksi muodostui urakan osalta HSY 2 555 813 € (65,4 %) ja Vantaan kaupunki 1 354 012 € (34,6 %).

Alkuperäisellä suunnitteluratkaisulla haettiin kohtuuhintaista toteutusratkaisua, joka ei kuitenkaan pohjaolosuhteiden johdosta toiminut. Rakennusurakka jouduttiin sen vuoksi suunnittelemaan ja osin rakentamaan uudelleen. Jälkianalyysin perusteella on päätetty, että vastaavissa kohteissa pyritään jatkossa välttämään nyt ensin käytettyä tuenta- ja perustamistavan yhdistelmää. Lisäksi pyritään reagoimaan nopeammin vastaaviin tilanteisiin mm. tyyppikuvien avulla.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että urakan valvonta on erityisesti muutostöiden osalta ollut esimerkillistä. Muutostyöt on tehty ns. omakustannushinnalla, eli urakoitsija on laskutanut käytetyt tarvikkeet hankintahinnalla ja tehdyt työtunnit todellisten palkkakustannusten mukaan.

Pysäköinninvalvonnan Helga –tietojärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö. Lisäksi tavoitteena oli varmistaa pysäköintivirhemaksujen laskutusprosessin toimivuus ja asianmukaisuus.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla käytössä olevan Helga -tietojärjestelmän avulla hoidetaan pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelua, maksuseurantaa, maksujen perintää sekä tilastointia. Havaintojen mukaan em. prosessit ovat toimivia ja asianmukaisia.

Helga-järjestelmän käyttäjähallinta on kokonaisuutena katsoen järjestetty asianmukaisesti. Käyttöoikeudet on havaintojen mukaan luokiteltu asianmukaisesti ja tarpeettomat käyttöoikeudet on poistettu. Järjestelmän peruskäytettävyys on ollut hyvä.

Järjestelmässä ns. admin- ja Helga-käyttäjän käyttöoikeuksilla (yhteensä kuusi henkilöä) on mahdollista poistaa pysäköintivirhemaksuja (kuitata niitä maksetuiksi). Tehtyjä manuaalisia kuittauksia on valvottu pääkäyttäjän toimesta epäsäännöllisesti lokitietojen avulla. Näiden kuittausten osalta on syytä huolehtia, että sisäinen valvonta on riittävää ja järjestelmällistä, vaikka väärinkäytösriskit ovatkin vähäisiä.

Kukkukallion puiston rakennusurakkaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että urakassa oli noudatettu hankintalainsäädäntöä, Tilaajavastuulakia sekä kaupungin ohjeistuksia ja että urakka on toteutettu kaupungin edun mukaisesti.

Havaintojen mukaan hankkeessa on noudatettu Hankintalakia, Tilaajavastuulakia sekä kaupungin ohjeistuksia mm. päätöksentekoon ja sopimusten allekirjoittamiseen liittyen. Hankkeessa on myös pysytty hyvin kustannusarviossa sekä urakkavakuuden on hoidettu asianmukaisesti.

Urakkasopimuksen mukaan urakan tuli olla valmis 17.6.2015 mennessä, mutta urakka otettiin vastaan päivämäärällä 14.7.2015. Viheralueyksiköstä saadun tiedon mukaan vastaanottotarkastus viivästyi tilaajasta johtuvista syistä. Urakoitsija ei esittänyt taloudellisia vaatimuksia vastaanotto-päivän myöhästymiselle.

Konserniyhtiöt

Vantaan kaupungin tytäryhtiöihin tehtiin viisi tarkastusta. Tarkastusraportit ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Myyrmäen Urheilupuisto Oy:hyn tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus. Yhtiöön tehtiin myös vuodenvaihteessa 2014/2015 sopimukseen liittyvä tarkastusta, joka raportoitiin vuoden 2014 tarkastuksena.

Vantaan Energia Oy:hyn tehtiin yhtiön riskienhallintaan liittyvä tarkastus.

VAV Asunnot Oy:hyn tehtiin yhtiön tietohallintoon ja tietojärjestelmiin liittyvä tarkastus.

Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköintiin tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus.

VTK Kiinteistöt Oy:hyn tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus. Tarkastus rajattiin koskemaan ainoastaan emoyhtiötä ja myös 1.1.2015 sulautuneet yhtiöt rajattiin tarkastuksen ulkopuolelle.

3. Onnistumisen arviointi

Tarkastusten vaikuttavuus

Tarkastusten vaikuttavuutta arvioidaan tehtyjen toimenpide-ehdotusten ja suositusten toteutumisen seurannalla. Arviointi tapahtuu varsinaisten tarkastusten jälkitarkastusvaiheessa mittaamalla, kuinka monta prosenttia tehdyistä suosituksista ja ehdotuksista on johtanut toimintaa korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa tehdyistä ehdotuksista ja suosituksista on noin 87 % toteutunut jälkitarkastusvaiheeseen mennessä.

Koko toiminnan vaikuttavuus

Koko toiminnan vaikuttavuutta mitataan kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille osoitetulla asiakaspalautekyselyllä. Asiakaspalauteen arvoasteikolla 4-10 sisäisen tarkastuksen toiminta on arvostettu tasolle 9,6.

Käyttösuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2015 käyttösuunnitelma alittui. Alituksen pääasiallisena syynä on henkilöstökulujen alittuminen budjetoituun verrattuna.

Käyttösuunnitelma	433 t€
Toteutuma 31.12.2015	406 t€
Toteutuma %	94 %
